

Kohti osallistavaa työhyvinvoinnin tutkimusta

Opettajien työ on muuttunut viime vuosikymmeninä entistä vaativammaksi koulun arjen moninaistumisen, inklusiiokehityksen ja koulutuspoliittisten uudistusten myötä.

Samalla opettajien työhyvinvoinnin on havaittu heikentyneen. Työhyvinvointi on keskeistä sekä yksilöiden jaksamisen että koulutusjärjestelmän toimivuuden kannalta. Tutkimuksissa on tunnistettu työhyvinvointia tukevia ja kuormittavia tekijöitä, mutta opettajien kokemuksellinen, arjessa rakentuva asiantuntijatieto jää usein hyödyntämättä. Artikkelissa tarkastellaan Delfoi-menetelmää yhtenä keinona vahvistaa tutkimuksen ja käytännön vuoropuhelua opettajien työhyvinvoinnin tutkimuksessa. Menetelmän avulla opettajien ja muiden koulun toimijoiden kokemuksellinen tieto voidaan yhdistää tutkimustietoon ja jäsentää jaetuksi ymmärrykseksi työhyvinvoinnin kehittämisen tueksi. Artikkelin perustuu Turun yliopiston OPEMO-hankkeessa tehtävään tutkimustyöhön. Tässä hankkeessa Delfoi toimii välineenä, jonka avulla koulun arjessa syntyvää hiljaista tietoa tehdään näkyväksi ja hyödynnetään yhteisessä kehittämistyössä.

Teksti Emmi Ketola, Miia Laasanen, Jaanet Salminen,
Marjaana Raukola-Lindblom, Nina Haltia & Minna Kyttälä

Erilaiset koulutuspoliittiset uudistukset ja inklusiiokehitys (ks. esim. Jahnukainen ym., 2023) ovat heijastuneet opettajan työhön ja opettajalta edellytettävään osaamiseen. Inklusio näkyy koulun arjessa erityisesti oppilaiden moninaistuvina tuen tarpeina. Sen tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle oppilaalle yhtäläiset oikeudet osallistua opetukseen omassa lähikoulussa sekä saada riittäviä ja laadukkaita tukitoimia (Jahnukainen ym., 2023). Samalla tutkimukset osoittavat, että puutteellisin resurssein toteutettu inklusio voi lisätä opettajien kuormitusta ja kokemusta siitä, ettei oma osaaminen riitä vastaamaan työn

vaatimuksia (Kauppi ym., 2022).

Työhyvinvoinnin katsotaan rakentuvan työn vaatimusten ja voimavarojen tasapainosta (Demerouti & Bakker, 2011). Opettajien työn voimavaroiksi on tunnistettu esimerkiksi toimiva yhteistyö, rehtorin tarjoama tuki, oikeudenmukaisuuden kokemukset ja moniammatillinen yhteistyö (Kauppi ym., 2022). Työhyvinvointia puolestaan heikentävät erityisesti työperäinen väsymys ja riittämättömyyden kokemukset (Räsänen ym., 2022). Työhyvinvointi vaikuttaa opettajien työssä jaksamiseen ja on yhteydessä myös alanvaihtoajatuksiin

Kuvituskuva: Freepik.

(Räsänen ym., 2022; Salmela-Aro ym., 2022), minkä vuoksi sillä on merkitystä myös oppilaiden mahdollisuuksiin saada riittävää ja laadukasta tukea.

Opettajien työhyvinvointia on tutkittu laajalti, mutta tutkimustulokset opettajien kuormittumisesta ja alanvaihtoaikeista kertovat tutkimuksen ja käytännön arjen kehittämisen välisestä kuilusta. Opettajat rakentavat päivittäin työssään kokemuksellista asiantuntijatietoa eli hiljaista tietoa (Eraut, 2000), jonka konkreettinen hyödyntäminen jää kuitenkin usein perinteisten tutkimusasetelmien ulkopuolelle. Opetuksen ja koulutuksen kehittämistoimet eivät siten aina vastaa koulun arjen todellisia tarpeita.

Delfoi vahvistaa tutkimuksen ja käytännön välistä vuoropuhelua

Delfoi-menetelmä tarjoaa yhden lähestymistavan tutkimuksen ja koulun arjen välisen kuilun kaventamiseen. Menetelmässä opettajien kokemuksellista asiantuntijatietoa eli hiljaista

tietoa yhdistetään teoreettiseen tutkimustietoon, jolloin ymmärrys tutkitavasta ilmiöstä vahvistuu sekä käytännön että tutkimuksen näkökulmista (Oxley ym., 2025). Menetelmän tavoitteena on koota asiantuntijoiden näkemyksiä systemaattisesti ja muodostaa tutkittavasta ilmiöstä yhteinen ymmärrys (Green, 2014; Hasson ym., 2025). Delfoin vahvuus korostuu erityisesti tilanteissa, joissa ilmiö on kokemuksellinen, vaikeasti mitattava tai siihen liittyy epävarmuutta (Hasson ym., 2025). Tällainen ilmiö on myös opettajien työhyvinvointi, jonka tarkastelu pelkästään perinteisten tutkimusasetelmien avulla voi jäädä rajalliseksi.

Delfoi eroaa tavanomaisesta mielipiteiden keräämisestä, sillä menetelmälle on määriteltä keskeiset rakenteelliset piirteet. Näitä ovat asiantuntijapaneele, kontrolloitu palaute ja anonymiteetti (Hasson ym., 2025). Prosessi etenee tyypillisesti 2–3 kierroksessa, joissa asiantuntijoiden näkemyksiä kerätään, analysoidaan ja tarkennetaan vaiheittain.

tain (Oxley ym., 2025). Ensimmäisellä kierroksella osallistujat määrittelevät tutkittavan ilmiön kannalta keskeiset teemat ja näkökulmat, minkä jälkeen asiantuntijoiden vastauksia tarkastellaan suhteessa muiden osallistujien näkemyksiin (Green, 2014; Oxley ym., 2025). Prosessin tavoitteena on rakentaa riittävä yhteinen ymmärrys, joka muodostuu kierrosten aikana asiantuntijoiden näkemysten tarkentuessa. Tarvittaessa kierroksia voidaan jatkaa, kunnes yhteinen ymmärrys saavutetaan.

Koulumaailman kontekstissa menetelmän vahvuus korostuu erityisesti silloin, kun tutkimukseen osallistuu niitä toimijoita, joita tutkittava ilmiö koskettaa (Oxley ym., 2025). Opettajien työhyvinvointia tarkasteltaessa asiantuntijapaneeliin onkin perusteltua valita opettajia, rehtoreita ja hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia. Nämä toimijat rakentavat koulun arjessa jatkuvasti tietoa siitä, mitkä yksilölliset (esim. opettajan tai oppilaiden henkilökohtaisiin piirteisiin liittyvät), yhteisölliset (esim. koulun toimintakulttuuriin liittyvät) ja rakenteelliset tekijät (esim. alueelliset tai lainsäädäntöön liittyvät) tukevat tai heikentävät työhyvinvointia.

Menetelmän luotettavuuden arviointiin on kohdistunut myös kritiikkiä, sillä Delfoille ei ole määritelty yhdenmukaisia käytäntöjä esimerkiksi paneelin osallistujamäärien tai kierrosten osalta (Hasson ym., 2025). Tästä huolimatta menetelmän vahvuudet korostuvat kasvatus-tieteellisessä tutkimuksessa, jossa opettajien hiljaisen tiedon tavoittaminen on keskeistä. Delfoin kierroksittain etenevä rakenne tarjoaa mahdollisuu-

den kokemuksellisen tiedon näkyväksi tekemiseen, yhteiseen tarkasteluun ja jäsentämiseen. Tämä on erityisen merkityksellistä koulukontekstissa, sillä monet opettajien pedagogiset ratkaisut perustuvat juuri sellaiseen kokemukselliseen asiantuntijuuteen, jota on vaikea tavoittaa perinteisten tutkimusmenetelmien avulla. Kokonaisuudessaan Delfoi tarjoaa rakenteen, joka mahdollistaa hajautuneen asiantuntijatiedon kokoamisen yhteiseksi ymmärrykseksi ja kehittämistyön perustaksi.

eDelfoi työhyvinvoinnin kehittämisen välineenä OPEMO-hankkeessa

Työsuojelurahaston rahoittamassa OPEMO-tutkimushankkeessa (Miten ope jaksaa moninaistuvassa koulussa? Opettajan työhyvinvointia tukevia tutkimusperustaisia käytäntöjä opetustyöhön ja johtamiseen) Delfoin etätoteutus-ta, eDelfoita, hyödynnettiin opettajien työhyvinvointia tukevien käytäntöjen kehittämiseen. Aineiston tuottamiseen osallistui opettajia ja rehtoreita eri perusopetuksen kouluista Salon kaupungista. (Turun yliopisto, 2026.)

Varsinainen Delfoi-prosessi toteutettiin vuosien 2025–2026 aikana kahdessa kierroksessa (ks. esim. Green, 2014). Ensimmäisen kierroksen keskusteluteemat muodostettiin hankkeessa syksyllä 2025 toteutetun verkkokyselyn pohjalta. Keskusteluteemoiksi muotoutuivat hyvinvoiva työyhteisö, inklusiivinen koulu, joustava työyhteisö ja monitoimijainen yhteistyö. Asiantuntijat ottivat kantaa näihin teemoihin määrällisten väittämien avulla sekä perustelemalla näkemyksiään avoimissa vastauksissa. Vastaukset olivat anonyy-

Kuvituskuva: Freepik.

misti kaikkien osallistujien nähtävillä, mikä mahdollisti toisten vastausten kommentoimisen ja vuoropuhelun. Ensimmäisen kierroksen jälkeen sen aikana syntynyt aineisto analysoitiin, ja sen pohjalta muodostettiin toisen kierroksen kysymysrunko, jonka tarkoitus oli johdatella keskustelijoita kehittämään yhdessä työhyvinvointia vahvistavia arjen käytäntöjä. Näitä arjen käytäntöjä pilotoidaan hankkeen tulevissa vaiheissa eri kouluissa.

Delfoi-prosessin tulokset toimivat hankkeessa myös ryhmä- ja yksilöhaastattelujen aineiston tuottamisen pohjana. Näin Delfoi-prosessi toimii hankkeessa tiedonmuodostuksen välineenä, jonka avulla kouluarjen asiantuntijatietoa kootaan, jäsennetään ja viedään osaksi kehittämistyötä. Samalla se vahvistaa tutkimuksen ja käytännön välistä vuoropuhelua tuomalla opettajien hiljaisen asiantuntijuuden osaksi tutkimusperustaista tiedonmuodostusta.

Tutkimuksesta koulun arkeen

Delfoi-menetelmän hyödyntäminen OPEMO-hankkeessa havainnollistaa, miten opettajien työhyvinvointia voidaan tarkastella ja kehittää tavalla, jossa tutkimus, koulun arjen asiantuntijuus ja arjen käytäntöjen kehittäminen kietoutuvat toisiinsa. Menetelmän keskeinen arvo ei liity yksittäisten näkemysten kokoamiseen, vaan niiden kautta muodostuvaan jäsentyneeseen ja jaettuun ymmärrykseen ilmiöstä. Menetelmä mahdollistaa toimivien ja toimimattomien käytäntöjen tunnistamisen, jäsentämisen ja jalostumisen kehittämistyön konkreettiseksi pohjaksi. Lähestymistapa siirtää painopistettä yksilökeskeisestä tiedon tuottamisesta kohti yhteistä kehittämistä, jossa koulun toimijat osallistuvat aktiivisesti tiedon ja uusien ratkaisujen rakentamiseen. Delfoi ei tällöin ole ainoastaan tutkimusmenetelmä, vaan myös tapa rakentaa dialogia ja jaettua asiantuntijuutta koulun kehittämisen tueksi.

Lähteet

- Demerouti, E., & Bakker, A. B. (2011). The Job Demands-Resources model: Challenges for future research. *SA Journal of Industrial Psychology*, 37(2), 1–9. <https://doi.org/10.4102/sajip.v37i2.974>
- Eraut, M. (2000). Non-formal learning and tacit knowledge in professional work. *British Journal of Educational Psychology*, 70(1), 113–136. <https://doi.org/10.1348/000709900158001>
- Green, R. A. (2014). The Delphi technique in educational research. *SAGE Open*, 4(2). <https://doi.org/10.1177/2158244014529773>
- Hasson, F., Keeney, S., & McKenna, H. (2025). Revisiting the Delphi technique - Research thinking and practice: A discussion paper. *International Journal of Nursing Studies*, 168, Article 105119. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2025.105119>
- Jahnukainen, M., Hienonen, N., Lintuvuori, M. & Lempinen, S. (2023). Inclusion in Finland: Myths and Realities. *Teoksessa Kauko, J., Kosunen, S., Thrupp, M., & Seppänen, P. (2023). Inclusion in Finland: Myths and Realities. Teoksessa J. Kauko, S. Kosunen, M. Thrupp & P. Seppänen (toim.), Finland's Famous Education System. Springer.* https://doi.org/10.1007/978-981-19-8241-5_25
- Kauppi, M., Vesa, S., Kurki, A. L., Olin, N., Aalto, V., & Ervasti, J. (2022). Opettajat muuttuvassa koulumaailmassa: Opettajien työhyvinvoinnin kehitys opetussuunnitelmauudistuksen aikana. *Työterveyslaitos*.
- Oxley, E., Nash, H. M., & Weighall, A. R. (2025). Consensus building using the Delphi method in educational research: A case study with educational professionals. *International Journal of Research & Method in Education*, 48(1), 29–43. <https://doi.org/10.1080/1743727X.2024.2317851>
- Räsänen, K., Pietarinen, J., Soini, T., Väisänen, P., & Pyhältö, K. (2022). Experienced risk of burnout among teachers with persistent turnover intentions. *Teacher Development*, 26(3), 317–337. <https://doi.org/10.1080/13664530.2022.2055629>
- Salmela-Aro, K., Upadyaya, K., Ronkainen, I., & Hietajärvi, L. (2022). Opettajien työn imu ja työuupumus koronapandemian aikana. *Kasvatus*, 53(5), 498–512. <https://doi.org/10.33348/kvt.125525>
- Turun yliopisto (2026). OPEMO-hanke. <https://sites.utu.fi/sote/opemo/>

Kirjoittaja

Emmi Ketola
KM, lo, eo
Harjoittelija OPEMO-hankkeessa
Turun yliopisto

Kirjoittaja

Miia Laasanen
FT, dosentti
Tutkimuspäällikkö
Turun yliopisto

Kirjoittajan kuva: Mikko Kaaresmaa

Kirjoittaja

Jaanet Salminen
KT, eo
Erityispedagogiikan yliopistonlehtori
Turun yliopisto

Kirjoittajan kuva: Mikko Kaaresmaa

Kirjoittaja

Marjaana Raukola-Lindblom
FL
Kliininen opettaja, erikoistutkija
Turun yliopisto

Kirjoittaja

Nina Haltia
KT, dosentti
Kasvatustieteen yliopistotutkija
Turun yliopisto

Kirjoittaja

Minna Kyttälä
FT, dosentti
Erityispedagogiikan professori
Turun yliopisto

Kirjoittajan kuva: Suvi Harvisalo, Turun yliopisto